

ПОДІЇ НОВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ В ДЗЕРКАЛІ МОВИ ВЕБ-КОМЕНТАРІВ (на матеріалі коментувань публікацій у соціальних мережах)

Заскалета В. П.

Київський національний лінгвістичний університет

У статті розглянуто мовні особливості веб-коментарів, присвячених подіям Революції Гідності, анексії Криму Російською Федерацією та воєнним подіям на сході України, виявлено загальні тенденції на рівні правопису, виокремлено тематичні групи лексики, виникнення якої зумовлене зазначеними подіями.

Ключові слова: веб-коментар, соціальна мережа, тематична група, мікрополе, неологізм.

The article discusses the language features of web comments about the events of Dignity Revolution, the annexation of the Crimea and the Russian Federation military activities in eastern Ukraine, found general trends at spelling, vocabulary singled thematic groups, the occurrence of which were caused by above events.

Keywords: web commentary, social network, thematic group microfield, neologism.

Бурхливі події в житті українського суспільства протягом останніх кількох років спричинили активізацію словотворчої діяльності користувачів Інтернету – передусім різноманітних соцмереж. Соціальні мережі стали своєрідним майданчиком для оприлюднення найактуальніших новинних матеріалів насамперед суспільно-політичної, економічної, військової та воєнної тематики, найрезонансних онлайнвідеоконференцій, нарад, засідань тощо. Понад 75 % користувачів Інтернету використовують соцмережі, зокрема такі, як Facebook, Badoo, Reddit, Twitter, Instagram. За результатами дослідження, проведеного компанією Яндекс, найпопулярнішими серед українців є соціальні мережі ВКонтакті, Однокласники, Facebook та Twitter, де зареєстровано понад 40 мільйонів українських акаунтів.

Свою популярність соцмережі здобули не тільки завдяки тому, що нині вони є важливим джерелом інформації, а й завдяки інтерактиву. Користувачі нерідко хочуть передати власне ставлення до того чи того інформаційного продукту. Частина з них робить це за допомогою так званих “лайків”, “уподобайликів”, натискаючи на іконки “подобається”, “не подобається”, “у захваті”, “овва”, “сумно”. Цей невербальний складник допомагає засвідчити свою присутність, продемонструвати прихильність / неприхильність до чиеїсь думки. Натомість інша частина користувачів бере активну участь у вербальному обговоренні (коментуванні) теми, проблеми, порушеної в оприлюднених матеріалах.

Коментар – це ремарка, що дає додаткове пояснення, зауваження та слугує ефективним інтерактивним способом висловлення критичного ставлення, різних суджень і вражень. Структура веб-коментаря здебільшого така: нікнейм, переважно відкритий, що містить прізвище та ім'я дописувача, чи завуальований (частіше тоді, коли автор закликає до зміни влади, перебуває на окупованій території або ж на території анексованого Криму й побоюється за власну безпеку, чи з якихось інших причин), наприклад: *Батько Махно, Свідомит, Гість, Лайно, Скажений Котяра, Jean Povaisk, Valerii UA, Rusik-Ukr, UKROP Зарубіжний (@UKROP_za_bugrom), antiputinka*, та власне коментування. Пропоноване дослідження побудоване на матеріалі коментувань, написаних або тільки українською мовою, або ж українською мовою з використанням російської чи навпаки.

Мета статті – вивчити мовні особливості веб-коментарів до матеріалів, опублікованих у соцмережах, на рівні правопису і лексики.

Завдання статті – з'ясувати головні тенденції в мові веб-коментарів на рівні правопису, окреслити тематичні групи неологізмів (оказіональних й узуальних), виникнення яких пов'язане з подіями новітньої історії України, що по-своєму відбилися на житті майже кожного українця.

З-поміж правописних особливостей власне коментувань, авторами яких є проукраїнськи налаштовані користувачі, що видно зі змісту веб-коментаря, привертає увагу передусім послідовне переважне написання назви держави-агресора, прізвища її очільника та слова *кремль* з маленької літери, уживання прийменника *на* замість нормативного *в* разом зі словом *росія* в місцевому відмінку на тлі майже безальтернативного *в Україні*. На нашу думку, це не просто навмисне ігнорування орфографічних і граматичних норм, а й своєрідна помста авторів коментувань президентові Російської Федерації та тим її громадянам, що підтримують агресивну політику керівництва своєї держави щодо інших суверенних держав, зокрема України (“газова війна” з Україною, заперечення суверенітету України, порушення Будапештського меморандуму, окупація та анексія Криму, окупація деяких районів Донецької і Луганської областей, воєнні дії проти України тощо). Трапляється також лапкування загальновідомих перифраз або слів, що в контексті подій новітньої історії України набули протилежного значення: “*голуби миру*” (росіяни-агресори), “*визволителі*” (завойовники), “*братський*” сусід (сусід-ворог).

Спостерігається стилістично вмотивована передача українськими літерами російських слів у висловлюваннях іронічно-саркастичного спрямування: *АдІн нароТ, АсвАбАдІтЄлІ, руцька губернія*. Зафіксоване використання великих літер, що акцентують мовленнєві особливості певних діячів, наприклад: *Юля-кААліцІя* (Ю. Тимошенко), *ПДАКУДОД* (Ю. Луценко). Помітна також своєрідна графічна евфемізація обценної лексики – використання спеціальних позначок замість однієї чи кількох літер у словах, які, на думку авторів веб-коментарів, є непристойними, наприклад: *ху*ло, ху%ло, ху@ло, ху#ло, ху.ло, ху..ло*; пропуск однієї чи двох літер: *хуло, хло* (щоправда, евфемізація цієї лексеми більш помітна в коментарях початкового періоду російської агресії, нині це слово переважно не евфемізується, більше того – воно стало твірною основою для нових лексем, завдяки чому останні належать до обценної лексики), або ж передача українських чи російських звуків латиницею: *міністерство ні-һуја, TERRORUSSIA*.

Оскільки мова, особливо її лексичний рівень, – це своєрідне дзеркало, у якому відбивається життя суспільства, а життя в особливий період (революція, війна) завжди супроводжується певними новаціями, які треба називати, то закономірною видається наявність нових слів, причому частіше оказіональних, у багатьох веб-коментарях. Поява оказіоналізмів – переважно емоційна вербальна реакція коментатора на найбільш резонансні події, висвітлені в матеріалах, адже лексичний склад мови так само зазнає змін, що пов’язані з умовами існування її носіїв. Аналіз дібраного корпусу нових слів (узуальних неологізмів, реактуалізованої лексики, семантичних неологізмів) та нових поєднань слів у словосполучення дав змогу виокремити певні тематичні групи й підгрупи відповідно до опису політичних, воєнних процесів, соціальних виявів та інших складників життя громадян України.

Тематичне поле РЕВОЛЮЦІЯ ГІДНОСТІ представлено неологізмами в межах таких мікрополів: а) позначення протистояння народу України та тогочасної української влади: *Майдан, Антимайдан, Автомайдан, Антиавтомайдан, Революція Гідності, Євромайдан, Антиєвромайдан, Єврореволюція; волонтерити, майданити, намайданити, антимайданити*; б) позначення (переважно у формі множини) активних учасників Революції Гідності, її прихильників, проєвропейських українців та їхніх ідеологічних опонентів (емоційнонейтральні або з більш чи менш помітною негативною конотацією) тощо: *автомайданівець, бандерівець, бендерівець, бандерлоги, бандеромазепинці, волонтер, жидобандерівці, євромайданівець, єврооптиміст, євроукр, майданівець, майданат, майданобот, майданутий, майдаун, майдати, укропїтеки, ультраси, антимайданівці, немайдауни, європесиміст, євроскептики, колоради, колорадоноси, зайвохромосомні, Анти-Україна; колорадка* (стрічка з коричнево-чорними смужками як ознака іншування проросійськи налаштованих українців), *ватологіка* (відсутність логіки в проросійських українців), *колорадська ідеологія*; в) назви силових структур та маргіналів, задіяних у розгоні протестувальників, та їхніх очільників: *беркутаси, беркутасти, беркутівці,*

беркутня, беркутята (спецпризначенці підрозділу МВС “Беркут”, що брали участь в силовому розгоні протестувальників); *тітутня, тітушня, тітушки* (найманці-провокатори від Партії регіонів, які використовувалися для залякування, побиття й розгону учасників Революції Гідності), *тітушководи* (високопосадовці, що організовували діяльність тітушок); г) найменування підрозділів Євромайдану: *волонтерська сотня, самооборона Майдану, сотня самооборони, медична сотня, мистецька сотня, інформаційна сотня*; г) назви прихильників Революції Гідності, що не брали активної участі в протесті, але фіксували його чи підтримували в соцмережах: *стрімер, диванна сотня, елітна диванна сотня*; д) найменування загиблих під час зимового протистояння 2014 року майданівців: *Небесна сотня*; е) прізвиська Президента України В. Януковича: *володар страусів, Бандюкович, Батя, экс-легітимний український президент, Завгар, Золотий Батон, недоброї пам’яті экс-Батон Янукович, Овоч, Повелитель страусів, Професор, Старший, Ялинкар, Ялинкович, Яник, Янукар*; є) назви правлячих сил, їх прибічників: *Брехіони, риги, ригОнали, ригОнали, ригонили, Партія Районів, ПеРдуни, регівська мерзота, яничари, янучари, янучарська мерзота, бандота Яникова, золотоунітазники* (в основі номінації лежить пристрась багатьох представників партії до надмірної розкоші) (Партія регіонів); *комуняки, кровосісі, папереднікі, фірташівська мерзота, медведчуківці* та прізвиська окремих представників: *Бондаренчиха* (О. Бондаренко), *Рінат Гудок* (мільярдер Р. Ахметов на початку масових заворушень у Донецькій області оголосив проведення акції “За мирний Донбас”, суть якої полягала в тому, що в Донецьку о дванадцятій годині дня всі підприємства вмикали гудок на підтримку єдності України; прізвисько виникло через невідповідність такого заходу реальній загрози сепаратизму); *Бімба, головна кровосіся* (прем’єр-міністр України М. Азаров по-особливому вимовляв слова українською мовою; фонетично спотворені слова нерідко ставали його прізвиськами); *козлотородий* (член політради Партії регіонів, міністр освіти і науки України Д. Табачник; носив борідку); *Міністр Прави* (депутат Г. Герман, політично наближена до В. Януковича особа, часто говорила неправду), *Наполеон* (генпрокурор України В. Пшонка, у помешканні якого після втечі самого господаря з України знайшли його фото в образі Наполеона), *Підрахуй* (В. Олійник, заступник голови Комітету ВР України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності, саме він “рахував” голоси за “диктаторські” закони 16 січня 2014 р., ухвалення яких призвело до загострення протистояння між Євромайданом й офіційною владою); ж) прізвиська очільників опозиційних (на момент Революції Гідності) політичних сил: *Вогнегасник* (під час протистояння на вулиці Грушевського В. Кличко намагався зупинити відкриті зіткнення між силовиками й активістами, закликав активістів повернутися на Майдан і продовжити протест у менш активних формах. Слова Кличка не були сприйняті протестувальниками, і його окропили з вогнегасника); *Триндіта* (від *триндіти* – говорити багато й переважно неправду й *трембіта* – народний духовий музичний інструмент, поширений у східній частині українських Карпат), *Тягнибакс* (за корупційні скандали, пов’язані зі “Свободою”), *Тягнибик* (лідер політичної партії “Свобода” О. Тягнибок, родом із Західної України; прізвисько дане, очевидно, за міцну статуру); *жінка з косою, косата* (за основу номінації теж узято зачіску, але з натяком на образ смерті, яка, за уявленнями багатьох українців, є жінкою з косою – знаряддям для косіння), *Вона* (походить від рекламної кампанії під час виборчих перегонів 2009 р., коли по Україні були розміщені бігборди з написом “Вони балакають. Вона працює”, “Вони заважають. Вона працює”, “Вони обіцяють. Вона працює”), *Йуля, Камандіриша* (в основі номінації лідерські якості), *Кремлюля* (натяк на можливі зв’язки з Кремлем), *мама всія України* (натяк на президентські амбіції), *Юля-каАліція* (Ю. Тимошенко, за особливості вимови деяких звуків); *Кролик Сеня* (за зовнішньою схожістю на персонажа мультфільма), *Кулявлоб* (А. Яценюк, будучи одним з лідерів опозиції під час Євромайдану безуспішно спробував додати до свого образу невластивої йому революційності та агресії висловом “Куля в лоб – то куля в лоб”), *вождь свідомитів* (А. Яценюк –

лідер політичної партії “Народний фронт”); *Три Богатирі, Тритушки* (А. Яценюк, В. Кличко, О. Тягнибок, які втрьох під час Революції Гідності неодноразово ходили на переговори до Віктора Януковича, переважно безуспішно); з) назви дій і процесів, пов’язаних з Революцією гідності, та їх наслідків: *волонтерити, майданити, антимайданити, промайданити, намайданити, стрімити, тітукувати; урок Грушевського й Інститутської*.

Тематичне поле ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА, ЇЇ УЧАСНИКИ ТА НАСЛІДКИ представлено неологізмами в межах таких мікрополів: а) загальні та індивідуальні найменування пропагандистських засобів масової інформації: *ватаТБ, ватовізор, гавноньоси, гебельс-тб, зомбоязиц ПУССі, зомбоЗМІ, кісіль-права, кісіль-заповідь, кремлебачення, Путін-ТБ, рашаЗМІ, рашатудеї, Рашко-ТБ, російський пропагандпром, ватний телеканал, перший ватний телеканал; ц)Інтер, перший ватний телеканал України* (телеканал “Інтер”); *фейксайт русвесна*; б) індивідуальні та загальні найменування одіозних журналістів, блогерів: *провідний російський дебілізатор Дмитрій Кісільов* (російський журналіст-пропагандист, який часто подає неправдиву інформацію про Україну); *журналізди, блохери, бот-провокатор; диванні війська, елітні диванні війська, диванний батальйон, елітний диванний батальйон; троль, тролік, тролятина*; в) процес інформаційного впливу: *ватизація, зомбіфікація, деватизація, путінізація, телефашизм, тролінг* та його наслідки: *РТР головного мозку, кацапський сюрреалізм, путінізм головного мозку, кисельовінг (кисіль) головного мозку, кисельовщина* (несприйняття реальності, відсутність критичного мислення в адресатів інформаційного впливу).

Тематичне поле РОСІЙСЬКА АГРЕСІЯ представлено неологізмами в межах таких мікрополів: а) позначення російсько-української війни: *антитерористична операція, АТО, московсько-українська війна, російсько-українське протистояння, битва із “брацьким” сусідом, гібридна війна, гібридна братська любов, збочена братська любов*; б) назва Росії як держави-агресора: *бензоколонка, Ватникленд, ватостан, ГРУссія, Дебілстан, Ерефія, Ереф, Заборджор’я, Залісся, Запорєбрик, Кацапія, Кацапстан, Козломордія, Кремляндія, мацковія, Моква, Мордор, Мордор нацистський, Москалія, Москаляндія, Московія, Московщина, Моцкалія, недодержавка, недоІмперія, Новоукраїна, Педерація, Раша, Рашастан, Раиенська Земля, Раишкостан, Раишостан, Роїся, росія, руцька губернія, Тайга, Татарія, TERRORUSSIA, Тюрма народів, та її столиці: мацква, Моква, Москвабад, Моска Білокамерна*; в) прізвиська президента Російської Федерації Володимира Путіна: *Ботекс, ВВХ, герой-любовник, Гіт-ло, Кабаєв, Капутін, Карлик, Карліто, Ліліпутін, ЛОЛО, московський Геракл, кремлівський нанофюрер, нанопрезидент Козломордії, лисий гівнюк, недогітлер, недомірок кремлівський, недополковник, недоцар ботоксний, Педофіл, ПТН, ПУ, пУ, пуйло, Пуїло, Пукін, Пуло, Путлер, путька, Путяра, Пуцін, Пуцлер, сатаневіч, Хутін, царь всія Русі, москальський фараон Ихтамнет, цар-батюшка, цар Ірод, облізлий цур*; г) колективні назви та індивідуальні прізвиська найбільш одіозних політичних фігур Російської Федерації: *кремлівські вилупки, кремляді, старці кремлівські, хворюги; Діма-айфон* (Голова Уряду Російської Федерації Д. Медведєв), *Жирик* (заступник голови Державної Думи Росії В. Жириновський), *прихвостень хутінський і путлеролог* (російський режисер, голова Союзу кінематографістів Росії М. Михалков, що підтримав анексію Криму), *кирило зрушник* (глава Російської православної церкви, патріарх Московський та всієї Русі Кирило, який начебто має певний стосунок до ГРУ Росії); г) позначення держдуми Росії: *Держдупа, Держдурка, Хунта царя Ірода*; д) найменування росіян як утілення агресії проти України: *антинарод, АсвАбАдІтЄЛІ, балалайники, безнація безісторії, бидлоелекторат, бидлота маЦЦкальська, “визволителі”, “голуби миру”, запорєбрики, здичавілі з азійського мордора, зомбораши, кадиркіни, допінглоїди, мельдонієві витязі* (назва російських спортсменів після оприлюднення “мельдонієвого” скандалу), *кацапи, кацапня регулярна* (військові регулярної російської армії, що беруть участь у бойових діях на сході України), *кацапофашисти, кацарогі, колоністи, колоради, кримнаишисти, кримнаишівці, людиці болотні, мацкалі, м@ацкалі, москаліки,*

москалюги, москвини, московити, московський улус, мСкалі, экс-братський народ, той нароТ, небрат, окупанти, орда, отМорозки, погань кацапська, псевдоармія, путінці, путіністи, путіноїди, путінофіли, путлерівці, рашисти, рашкостанці, росіянци, росіяшки, русня, руцкій мір, рюсішивайне, тундраварвари, федерасти, цапи, чучундри з краснодонів, іжевськів, іркутськів і ростовів, Шарикови великої рязанської раси, шизофренди, фашизофреніки.

У межах цього тематичного поля можна виокремити також: 1) мікрополе неологізмів на позначення анексії Криму, її учасників та наслідків для кримчан і росіян, процесів, що відбуваються в анексованому Росією Криму, тощо: *алушитити* (вату); *аксьонооборона*; *АнтиТуристичнаОперація в Криму* (відсутність туристів в окупованому Криму); *ватомітинг* (мітинг проросійськи налаштованого населення Криму проти знесення окупаційною владою торговельних яток на кримському узбережжі); *зелені чоловічки* (російські військовики без розпізнавальних знаків; проросійські бойовики, озброєні люди, що з'явилися в Криму разом із сепаратистськими настроями деяких жителів півострова); *кримвата* (населення Криму, яке має некритичне мислення); *кримнаши*, *кримнашівці* (росіяни, що підтримали анексію Криму); *кримнашизм*; *кримляни*, *кримняші* (жителі Криму після анексії); *кримвашівці*, *лохторат кримський* (виборці Криму, які голосували за його приєднання до Росії); *ментофашишки* (поліцейські Криму); *кремлечума*, *намкриши* (ситуація в Криму після приєднання його до Росії); *ньюросійська влада півострова*; *няша* (головний прокурор Криму Н. Поклонська); *окупендум* (окупація, замаскована під референдум); *поліцарія* (поліція кримська); *рашизм* (російський фашизм); *рейхсрублі* (російська валюта в Криму); *недобанки* (російські банки в Криму); *блекаут* (нестача електроенергії в Криму і як наслідок – її вимикання, відсутність світла); *мостовіада* (довготривале будівництво керченського мосту, що раз по раз припиняється через нефінансування чи з технічних причин); *острів 404* (острів в одній із комп'ютерних ігор, на якому живуть зомбі); *постреферендумний перехідний період*; *марадеро* (пляжі південного берега в окупованому мародерами Криму); *енергохвіст* (енергоміст); 2) мікрополе неологізмів на позначення окупації Донбасу, зумовленого нею збройного протистояння, зокрема: а) найменування учасників антитерористичної операції з боку України та ін.: *атовець*, *атошник*, *АТО-шник*, *зсушник*, *ЗСУ-шник*, *правосек* (боєць Правого сектору), *айдарівець*, *азовець*, *кіборги* (захисники Донецького аеропорту імені С. Прокоф'єва), *РПГ-івець* (РПГ – ручний протитанковий гранатомет), *чорна рота* (так називають проросійські бойовики українських снайперів), *Небесна Гвардія* (українці, що загинули під час проведення АТО), *аватар* (людина, що зловживає спиртним, перебуваючи в лавах ЗСУ чи Нацгвардії), *аватарство* (зловживання спиртними напоями), *відволонтерити* (відібрати в противника те надіслане з Росії, що може зашкодити життю чи здоров'ю захисників України або ж знадобитися їм), *волонтер*, *волонтерити*, *волонтерська сотня*, *кікімора* (особливий камуфляж для снайперів та розвідників); б) позначення зомбованого російським телебаченням населення, що бере участь у військових діях проти України чи підтримує такі дії: *бидломаса*, *вата*, *ватник*, *ватоголовий*, *ватотупаки*, *даунбасяни*, *ДНРівці*, *зомбаки*, *ЛНРівці*, *колоради*, *колорадоси*, *колорадоноси*, *лохторат донецький*, *лохторат луганський*, *лугандонська біомаса*, *лугандонка*; *лугандонці*, *макаки динцинири*, *малорашки*, *недороси*, *новороси-лд-нрівці*, *путінюгенд*, *рицпубліканці*, *сепари*, *сепаратюги*, *скотомаса*, *тупиздні*, *туповата*; індивідуальні прізвиська: *бідуган* (чоловік похилого віку, що розкрив сепаратистам позиції бійців ЗСУ), *пчоляр* (чоловік, що “пригостив” бійців ЗСУ банкою з медом, у якому була вибухівка); в) найменування так званих Донецької Народної Республіки: *Денеєра*, *ДЕНЕРИ*, *Динири*, *Довбостан*, *Донбабве*, *Риниди*, *донецька рицпубліка*; Луганської Народної Республіки: *еЛе-Не-Рія*, *ленеєра*, *ЛДНРія*, *Линири*, *Лугангрена*, *луганська рицпубліка*; окупованих Росією східних територій України, так званого Донбасу, або Новоросії: *Гондурасія*, *Даунбас*, *ДНРЛНР*, *ЛДНР*, *Луганда*, *Луґандія*, *Луґандон*, *луґандон*, *Луґандонія*, *Луґандос*, *Недоросія*, *ордило*, *ОРДЛО*, *фейкова республіка*, *сепарстан*; *відстійник кацапського шовінізму*, *неонацизму*; г) найменування

“очільників” цих територій, керівників збройних формувань тощо: *говоряща голова денеери, захар, захарас, захарище, Захер, Донбацька, донбаський фюрер* (О. Захарченко – Голова Ради Міністрів самопроголошеної ДНР); *Бог ДНР, громадянин РФ Моторола, сантехнік повноважний, Моторило, Моторолета, моторолич, Моторулон, Мотосруль, телефон, ватафон* (польовий командир Арсеній Павлов), *плот, плотнікс, крайньоплотницький* (І. Плотницький – Голова Ради Міністрів самопроголошеної ЛНР); *пушиліни, захараста, моторили, гівимотороли, ординські снайпери, ополчурки, тери* (терористи), *тирористи* (з акцентом на злочинських схильностях терористів); *гіркінленд у Слов’янську*; г) позначення переговорного процесу в Мінську щодо врегулювання ситуації на сході України, його організаторів та учасників: *мінський зговорняк, мінський сходняк, “Мінські договоряки”* (Мінські угоди); *Бацька, Лука, Ляксандр Ригорович* (О. Лукашенко); *підпутінці* (представники т. зв. ДНР і ЛНР), *КУМікадзе, придаток лисого гівнюка, любий друзяка президентів України* (В. Медведчук).

Тематичне поле ВНУТРІШНЬОПОЛІТИЧНА СИТУАЦІЯ В УКРАЇНІ ПІСЛЯ РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ представлено неологізмами в межах таких мікрополів: а) позначення України, ЗСУ, українців, української мови їхніми прихильниками: *Великоукраїнська імперія, Неня, Ненька, хунтівці, хунтики, хунтята, укропівці, вельмишановне укропство* – та опонентами: *Бандерстан, Бандерштат, бандерофашисти, бендерівці, вуйки, карателі, хунта, нацики, невмирущики, недоармія, недонація, недоп्राїдники, укри, украти, укрожидофашистобандерівці, фашистська хунта, хрюкомова*; б) найменування Верховної Ради України, Уряду та їхньої діяльності українцями: *батальйон “Конча-Заспа”, зРада, верховні зрадники, ньо-кнопкодавці, посіпаки фсбшні, розсадник корупції, тирористи, дерутати* (розкрадачі); *уряд кулі в лоб, “довибАри”*; *юліада*, а також росіянами чи проросійськими українцями: *київська хунта, українська хунта*; в) позначення політичних партій, їхніх очільників і членів: *партії розкрадачі, Брехіони* (партія Регіонів); *Бяроза* (Б. Береза); *“оберіг” України* (Ю. Тимошенко; саркастична реакція на те, що Ю. Тимошенко назвала А. Яценюка і В. Гройсмана бідною України); *Кривавий пастор* (народний депутат України, проповідник євангельсько-баптистської церкви, секретар Ради національної безпеки і оборони О. Турчинов, який з 23 лютого по 7 червня 2014 року очолював Парламент, був в.о. Президента, Верховним головнокомандувачем, а також керівником уряду); *Юга Габакон, ПДАКУДОД, Генпокулол* (Ю. Луценко, Генеральний прокурор України; в основі номінації – дефект мовлення людини); *Дауніто, Гаврюша-Колідор* (М. Гаврилюк; не має вищої освіти, проте є народним депутатом України), *“Матьківщина”, партія Йулі, двічі краснознамьонний батальйон Батьківщина; краснознамьонний батальйон Україна імені Ляшка, Ляжско, шляшки, скотиняки* (Радикальна партія О. Ляшка та члени цієї партії), *скотиняка* (О. Ляшко, який надзвичайно емоційно й дуже часто вимовляє це слово, називаючи ним своїх опонентів), *піар-батальйони Україна і Батьківщина* (Радикальна партія Олега Ляшка та партія “Всеукраїнське об’єднання “Батьківщина”); *внутрішні окупанти, окупаційний блок* (Опозиційний блок); *вілкуляра* (сам О. Вілкул, його син Юрій чи їхній прибічник); *комуняка, Псимоненко* (лідер забороненої сьогодні в Україні Комуністичної партії П. Симоненко, від напису *Р. Сутопенко*); *батьківщинівці, комуняки, ляшківці, порошенківці, свободівці*; г) позначення Міністерства інформаційної політики України: *Мінстець, Мінхайомугрець, міністерство інформаційного саботажу, інформаційний колаборант, міністерство ні-нуїа* (натяк на бездіяльність міністерства в інформаційній війні проти Росії), та його очільника Ю. Стеця: *КУМікадзе* (натяк на те, що Ю. Стець і П. Порошенко – куми); г) прізвиська нового Президента України Петра Порошенка: *другий бджоляр* (захоплювався бджолярством експрезидент В. Ющенко), *кумло, кум бджоляра* (П. Порошенко – кум В. Ющенка), *Офшор* (після офшорного скандалу), *Петро Брехливий* (через невідповідність обіцяного під час президентської кампанії реальності, хоч ця невідповідність зумовлена здебільшого об’єктивними причинами), *Порошен, Петро Рошенович, поРошенко, Шоколадний заєць, Шоколадний зайчик, Шоколадний*

король, шоколадний шеф Гройсмана (П. Порошенко – власник кондитерської корпорації “Рошен”), Порох (переважно з позитивною конотацією); д) позначення інтернет-спільноти, що коментує правильність / неправильність проведення військових операцій, реформ тощо: генеральні батальйонери, елітні диванні війська; інтернет-спільноти, що в будь-яких діях очільників держави вбачає зраду державних інтересів України: адепти зради, всепропальцики, зрадофіли, свідок одвічної зради та здачі Маріуполя без імені та фото, секта “цезрада”, Зрада-ТБ, Всепропало-ТБ; зафіксовано також абстрактний іменник порохофобія; інтернет-спільноти, яка в будь-яких діях очільників держави вбачає відстоювання державних інтересів України, а тому захищає в коментарях її очільників: вишивата, вишиватник (проукраїнські коментатори, позбавлені критичного мислення; той, хто не терпить критики нової влади), порохоботка, порохоботи, порохоботи на ставці (активні захисники Президента України П. Порошенка), секта “цеперемога” (коментатори, які в будь-яких діях влади вбачають позитивне); зафіксовано також абстрактні іменники вишиватництво, порохоботизм; е) позначення проблем, пов’язаних з мовним питанням (неналежна увага державників до питання захисту української мови, засилля (переважання) російської мови в усіх сферах життєдіяльності українського суспільства): “какаяразнічная” влада, кацапізація, обмоцкалити (зросійщити), та позначення російської мови як мови агресора: мова кацапе, москальська мова, “путінояз”, російсько-мокианський ізиг, руцкая мова.

Отже, у своїх висловленнях автори веб-коментарів часто послуговуються різними графічними засобами, щоб евфемізувати обсценну лексику, щоб зацентувати на орфоепічних особливостях російськомовних українців із владного Олімпу, коли ті послуговуються українською, та на орфоепічних особливостях російської мови як мови держави-агресора; “кодифікують” написання з маленької літери назви держави-агресора, її столиці та очільника, найбільш одіозних політичних фігур Росії, назви офіційної резиденції президента Росії, прізвища, прізвиська та імена ватажків збройних формувань, що проводять воєнні та інші протизаконні дії на сході України; узвичаюють уживання прийменника *на* зі словом *росія* в місцевому відмінку.

Події новітньої історії України викликали появу й уживання у веб-коментарях загальномовних неологізмів (*волонтер, волонтерити, стрімити, стрімер*), зокрема й семантичних – *кікімора, кіборг, вуйки, яничари*, реактуалізацію застарілих слів типу *майдан, сотник, сотня, козак, москаль, Московія, Московщина* й створення коментаторами okazіоналізмів, які найточніше позначають явще, предмет або особу і передають водночас ставлення автора коментаря до цього явища, предмета, особи тощо. Okazіоналізми часто містять негативне емоційне забарвлення. Частина з них утворена від обсценної лексики, а тому лише частково відбита в цій статті.

Зібраний матеріал неологічної лексики дозволив виокремити такі тематичні групи: неологізми на позначення подій, пов’язаних з Революцією Гідності; неологізми на позначення інформаційної війни Росії проти України; неологізми на позначення збройної російської агресії – окупації та анексії Криму, окупації та воєнних дій на території деяких районів Донецької й Луганської областей; неологізми на позначення внутрішньополітичної ситуації в Україні постмайданного періоду. Компонентами таких груп є не тільки власне лексеми, а й лексикалізовані словосполучення.

Література

1. Бондаренко Т. Веб-коментарі як маркер комунікативного портрета аудиторії інтернет-видання / Тетяна Бондаренко // Мовознавчий вісник : зб. наук. пр. – Черкаси, 2012. – Вип. 14–15. – С. 285–293.
2. Клименко Н. Ф. Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі: монографія / Н. Ф. Клименко, Є. А. Карпіловська, Л. П. Кислюк. – К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2008. – 336 с.

3. Колоїз Ж. В. Українська okazіональна деривація : монографія / Жанна Василівна Колоїз. – К. : Акцент, 2007. – 311 с.
4. Колоїз Ж. В. Семантичні неологізми як результат семантичної деривації // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2005. – № 659 : Сер.: філологія, вип. 44. – 6–11.
5. Огляд соціальних мереж і Твіттера в Україні: за даними пошуку у блогах Яндекса (<http://blogs.yandex.ua>), 2013–2014. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://cache-kiev07.cdn.yandex.net/download.yandex.ru/comprany/Yandex_on_UkrainianSMM_Summer_2014.pdf
6. Поліщук Н. Термінологічна лексика Майдану (на матеріалах газет “Дзеркало тижня”, “Українська правда”, “Газета по-українськи”, “Високий замок”) / Наталія Поліщук // Вісник нац. ун-ту “Львівська політехніка”. Серія “Проблеми української термінології”. – 2014. – № 791. – С. 138–143.
7. Сербенська О. Інновації у мові сучасних українських мас-медіа / Олександра Сербенська // 125 років Наукового товариства імені Шевченка : зб. наук. пр. і матеріалів, присвячених ювілею товариства. – Л., 2001. – С. 158–177.
8. Ставицька Л. О. Дискурс помаранчевої пристрасти / Л. О. Ставицька. – К. : Критика. – 2005. – № 3. – С. 3–16.
9. 10 фактів про соцмережі, які потрібно знати в 2016 році (інфографіка) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.mediasapiens.ua/web/social/10_faktiv_pro_sotsmerezhi_yaki_potribno_znati_v_2016_rotsi_infografika/